

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของบุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2553 ประกอบไปด้วย 22 หน่วยงาน จำนวน 3,587 คน โดยศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (กองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19 พฤศจิกายน 2553)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2553 ซึ่งได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การเทียบตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งได้จำนวน 351 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน

2.2 การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยใช้ คณะ/สำนัก/สถาบันฯ เป็นหน่วยการสุ่ม โดยการสุ่มอย่างง่าย

2.3 ทำการสุ่มอย่างง่ายจากบุคลากรในแต่ละคณะ/สำนัก/สถาบันฯ ของมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2553 ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหน่วยงานของมหาวิทยาลัย

หน่วยงาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยพลังงานทดแทน	26	7
คณะเกษตรศาสตร์ฯ	120	11
คณะวิทยาศาสตร์	211	20
คณะวิศวกรรมศาสตร์	154	15
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	67	7
วิทยาลัยนานาชาติ	35	7
คณะสังคมศาสตร์	74	7
คณะศึกษาศาสตร์	161	15
คณะวิทยาการจัดการฯ	110	10
คณะมนุษยศาสตร์	161	15
คณะนิติศาสตร์	34	7
คณะพยาบาลศาสตร์	70	18
คณะแพทยศาสตร์	956	93
คณะเภสัชศาสตร์	119	11
คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์	136	13
คณะสหเวชศาสตร์	93	9
คณะสาธารณสุขศาสตร์	60	7
คณะทันตแพทยศาสตร์	159	15
บัณฑิตวิทยาลัย	23	7
สำนักงานอธิการบดี	750	73
สำนักหอสมุด	56	7
สถาบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน	12	7
รวม	3,587	381

ที่มา : กองบริหารงานบุคลากร มหาวิทยาลัยนเรศวร, ข้อมูล ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2553.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่ง สังกัดหน่วยงาน และระยะเวลาในการทำงาน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ โดยนำแบบสอบถามของของสังข์ ใจพาน (2548) ซึ่งใช้แนวคิดของ Litwin and Stringer (1968) มาประยุกต์โดยพิจารณาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างองค์การ	จำนวน 6 ข้อ
2. ความรับผิดชอบ	จำนวน 6 ข้อ
3. ความอบอุ่น และการสนับสนุน	จำนวน 6 ข้อ
4. การรับรู้ผลงาน และการให้รางวัล	จำนวน 6 ข้อ
5. การยอมรับความขัดแย้ง	จำนวน 4 ข้อ
6. มาตรฐานการปฏิบัติงาน	จำนวน 5 ข้อ
7. ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร	จำนวน 5 ข้อ
8. ความมั่นคง และความเสถียร	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ โดยนำแบบสอบถามของจิราพร สนจต (2550) ซึ่งใช้แนวคิดของ Schien, 1994; Boyett, 2000; Daft, 2001 and Denison, 2000. มาประยุกต์โดยพิจารณาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง	จำนวน 5 ข้อ
2. ความสอดคล้องต้องกัน	จำนวน 5 ข้อ
3. ความสามารถในการปรับตัว	จำนวน 8 ข้อ
4. การมุ่งเน้นที่พันธกิจ	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของบุคคลากร มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยนำแบบสอบถามของ จิราพร สนจต (2550) ซึ่งใช้แนวคิดของ Marquardt (1996) มาประยุกต์โดยพิจารณาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ

ที่ได้ศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. พลวัตรแห่งการเรียนรู้ ระดับบุคคล กลุ่มหรือทีมงาน และองค์กร
จำนวน 7 ข้อ
2. การปฏิรูปองค์กร วิสัยทัศน์ วัฒนธรรม กลยุทธ์ และโครงสร้าง จำนวน 7 ข้อ
3. การให้อำนาจแก่บุคลากร ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ประชาชน และชุมชน
จำนวน 7 ข้อ
4. การจัดการเรียนรู้ การแสวงหา การสร้างสรรค์ การจัดเก็บ การสืบค้นการถ่ายโอน
และการนำไปประยุกต์ใช้ขององค์กร จำนวน 7 ข้อ
5. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ ความรู้ การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี และ
ระบบสนับสนุนการปฏิบัติอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 7 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสาร ตำราทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับบรรยากาศองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความ
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ยกร่างแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถาม ของสังข์ ใจพาน (2548) และจิราพร สนั่น
(2550) มาประยุกต์โดยพิจารณาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้นโดยผู้วิจัย โดยทำการ
ตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และวัตถุประสงค์ของกาวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
ของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และนำมาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective
Congruence)
5. คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.6 ไว้ใช้
6. นำแบบสอบถามที่คัดเลือก และปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับบุคลากรมหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 ชุด และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ได้ผลดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ มีจำนวน 44 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9592

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร มีจำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9622

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีจำนวน 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9679

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอลหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2553 – 15 กุมภาพันธ์ 2554
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความเรียบร้อย และนำแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์มาประมวลผล จำนวน 381ราย คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ วัฒนธรรมองค์กร กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันเป็นเชิงบวก โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Linear Regression Analysis)
3. หาดัชนีแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญในการทำนายความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของบุคลากร มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ